

ובשר חדא מילתא היא ולא שייך כאן הך כללא דכל דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש דאין הלימוד של דם מבשר בגדר של היקש, דחדא מילתא נינהו.

כי סליק רבין אמרה לשמעטא דאביי דקדשים קלים אינם נאכלים כשהמזבח פגום, ואתיא לה מדרשא דרבי יוסי, קמיה דרבי ירמיה.

אמר רבי ירמיה: בכלאי היושבים בארץ בכל טפשא, אמטול [משום] דיתבי בארעא חשוכא בבל עמוקה היא וחשוכה אמרי שמעטא דמחשכא כשאין יודעין טעמו של דבר בוודין מלבם טעם שאינו, לא שמיע להו לבני בבל הא דתניא, ומהך ברייתא יכלו ללמוד דבכל קדשים קלים לא פסלינן כשנפגם המזבח. דתניא בשעת סילוק מסעות כשמסלקין את המזבחות בזמן המסעות במדבר קדשים נפסלין⁽⁴⁴⁾ משום דנסתלק המזבח, וזבים שאסור להם להיכנס למחנה

בכור דגם מעשר אינו נאכל אלא כשהמזבח קיים ושלם⁽⁴³⁾.

ומקשינן: וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש והיכי ילפינן אכילת מעשר מאכילת בכור בהיקש, הא אכילת בכור עצמה ילפינן לה בהיקש מזריקת דמו.

ומשנינן: מעשר דגן חולין הוא והך כללא דדבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש הוא רק בקדשים, ולא בחולין.

ופרכינן: הניחא למאן דאמר בתר למד אזלינן וכיון דהלמד הוא חולין שפיר מצינן למילף מהיקשא, אלא למאן דאמר בתר מלמד אזלינן וכשהמלמד הוא קדשים, אם נלמד הוא מהיקש אינו חוזר ומלמד אפילו לחולין מאי איכא למימר, היכי ילפינן מעשר מבכור?

ומשנינן: הך מאן דאמר סבירא ליה דדם

הלשון "קדשים נפסלין" משמע שיהיו פסולים לעולם ולא רק בשעת סילוק המסעות, ולפי שיטת התוס' בסוגיין שיש דיחוי גם לענין אכילת קדשים מיושב הלשון, אולם התוס' כאן הקשו על רש"י ממה שמבואר במנחות [צה א] שקדשי קדשים נפסלין ביוצא בשעת המסעות, כי אמנם דורשים לקמן "אף על פי שנסע אהל מועד הוא", מכל מקום זהו רק לענין מחנה לוייה ומחנה ישראל, מאחר שמחנות קיימים גם בשעה שנוסעים, וכמו שכתוב בברייתא שזבים ומצורעים משתלחים חוץ למחיצה, אבל מחנה שכינה שאינו קיים כלל שהרי פרקוהו, קדושתו בטלה אז, ורק כשעדיין הקלעים עומדים וכבר נתפרק המשכן לומדים לקמן מפסוק זה שעדיין קיים קדושת מחנה שכינה גם כן, ובאמת

43. לפי גירסת התוס' והרמב"ם הלימוד הוא שכאשר אין מזבח אין אוכלין מע"ש, אבל כשיש מזבח הגם שאין הבית בנוי אוכלין, שקידשה לעתיד לבא, והאבן האזל [בית הבחירה ו יד] מחדש שאמנם אפשר לאכול מע"ש בירושלים בלא מקדש כשהמזבח בנוי, מכל מקום אין מצות הבאה ואכילה כשאין ירושלים והמקדש בבנינם, ורק שהאיסור של "לא תוכל לאכול בשעריך" האוסר לאכול מע"ש בכל מקום, אינו חל על ירושלים הואיל וקידשה לעתיד, אבל כשנהרס המזבח אין אוכלין שם כלל, משום שלומדים מבכור שאינו שייך כלל כשאין מזבח, ויישב בזה השגת הראב"ד על הרמב"ם עיין שם.

44. רש"י מפרש משום פגימת המזבח, ולכאורה